

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Voornemen Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee

Achtergrondinformatie

Voornemen Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee

Achtergrondinformatie

Inhoud

1. Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee	5
1.1	Waarom de Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee? 5
1.2	Binnen 12-mijlszone 6
1.3	Doel Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee 6
1.4	Meedenken 6
1.5	Wat regelt de Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee? 7
1.6	Wat regelt de Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee niet? 7
1.7	Wat ging vooraf? 7
1.8	Relatie met andere initiatieven 8
2. Milieuonderzoek (planMER)	9
2.1	Wettelijke plicht om milieueffecten in kaart te brengen 9
2.2	Doel planMER 9
2.3	Risicoanalyse scheepvaart 9
2.4	Te onderzoeken gebieden 9
2.5	Werkwijze milieuonderzoek 13
2.6	Onderzoek naar effecten op Natura2000-gebieden 15
3. Procedurestappen milieuonderzoek en Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee	17
3.1	Procedurestappen planMER 17
Colofon	20

1. Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee

1.1 Waarom de Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee?

In 2020 moet 16% van onze energievoorziening duurzaam worden opgewekt. Windenergie op zee is één van de duurzame energiebronnen die Nederland gaat gebruiken om deze doelstelling te halen. Omdat het in ons land bijna altijd waait, kunnen we vaak windenergie opwekken. Het Rijk wil daarom ruimte aanwijzen op de Noordzee waar private partijen in de toekomst windparken kunnen bouwen die in totaal 6.000 megawatt (MW) aan vermogen opleveren.

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu zoekt in het Nederlandse deel van de Noordzee naar geschikte locaties voor windparken. Hoewel dat letterlijk een zee aan ruimte lijkt, gebeurt daar al heel veel. Er liggen druk bevaren internationale vaarroutes en mijnbouwplatforms waar olie en gas gewonnen wordt. De Noordzee wordt gebruikt voor zandwinning en defensiedoeleinden, er wordt gevist en er vindt recreatievaart plaats. Windparken mogen niet te dicht bij scheepvaartroutes of mijnbouwplatforms gebouwd worden. Ook is de zee op veel plaatsen ongeschikt voor windmolens, omdat ze te diep is. Of omdat de afstand tot de kust te groot is waardoor er langere, dure kabels nodig zijn. Het is dus zaak zorgvuldig uit te zoeken en vast te leggen waar de windparken het beste kunnen komen. Daarbij wordt ook gekeken naar mogelijke gevolgen voor het ecosysteem en belevingswaarden, zoals zichtbaarheid vanaf de kust.

In het Nationaal Waterplan (2010) zijn al twee gebieden aangewezen voor de bouw van windparken: het gebied 'Borssele' op minimaal 12 mijl (ongeveer 23 kilometer) uit de kust van Zeeland en het gebied 'IJmuiden Ver' tegen de grens van het Engelse zeegebied op circa 33 mijl (ongeveer 59 kilometer) ten opzichte van de kust van IJmuiden. Naast de al aangewezen gebieden voor windenergie, zijn in het Nationaal Waterplan ook twee zoekgebieden vastgelegd waar aanvullend ruimte voor windenergie op zee gevonden moet worden: 'voor de Hollandse Kust' op minimaal 12 mijl (ongeveer 23 kilometer) uit de kust met ruimte voor 3.000 MW en 'Ten Noorden van de Waddeneilanden' op circa 34 mijl (ongeveer 60 kilometer) ten opzichte van de kust met ruimte voor minimaal 1.000 MW. Bij de keuze voor nieuwe locaties kijkt het Rijk naar de beste en meest rendabele manier om de beschikbare ruimte te benutten, zowel dicht bij de kust als verder op zee. In de Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee legt het Rijk de keuzes voor gebieden buiten de 12-mijlszone vast. Voor gebieden binnen de 12-mijlszone voert het Rijk een haalbaarheidsstudie uit. De Rijksstructuurvisie

heeft de status van een gedeeltelijke herziening van het Nationaal Waterplan. Het gaat daarbij nog niet om de inrichting van de gebieden. Dat komt pas later aan de orde bij de uitgifte van kavels voor de bouw van nieuwe windparken door private partijen.

1.2 Binnen 12-mijlszone

Om de ambitie van 16% duurzame energie in 2020 te kunnen realiseren, moeten alle zeilen worden bijgezet. Daarom is recent besloten om, parallel aan de Rijksstructuurvisie na te gaan of het mogelijk is ook binnen de 12-mijlszone ruimte voor windenergie te vinden. Bouwen binnen de 12-mijlszone kan goedkoper zijn, maar is lang niet overal mogelijk. Er wordt daarom in een haalbaarheidsstudie eerst gekeken of er gebieden zijn waar ruimte is voor windenergie en of die gebieden uit oogpunt van kosten en aansluiting op het elektriciteitsnet op het land mogelijkheden kunnen bieden. Het gaat daarbij nog niet om een concreet voornemen om ook daadwerkelijk gebieden aan te wijzen. Het streven is de Tweede Kamer rond de zomer te informeren over de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek. Dan wordt ook aangegeven wat de vervolgstappen zijn. De kustprovincies, kustgemeentes en sectoren worden betrokken bij de haalbaarheidsstudie. Dit valt verder buiten het kader van het hier voorliggende voornemen.

1.3 Doel Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee

Het doel van de Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee is duidelijkheid bieden aan overheden, burgers en marktpartijen over de gebieden waar in beginsel windparken kunnen worden gebouwd en welke randvoorwaarden daarvoor gelden. Daarmee draagt de Rijksstructuurvisie bij aan het behalen van de doelstellingen op het gebied van duurzame energie. Daarnaast draagt de Rijksstructuurvisie bij aan het zo doelmatig mogelijk benutten van de beschikbare ruimte op de Noordzee.

De Rijksstructuurvisie komt tot stand in samenspraak met de kustprovincies, de kustgemeenten en betrokken sectoren als energiemaatschappijen, mijnbouwondernemingen en scheepvaart. Ook maatschappelijke organisaties worden bij de totstandkoming betrokken. In de Rijksstructuurvisie wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij het beleid uit het Nationaal Waterplan, de beleidsnota's die daaraan ten grondslag lagen en de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR).

1.4 Meedenken

Om de Rijksstructuurvisie zo zorgvuldig mogelijk op te stellen vraagt het ministerie van IenM u mee te denken over de volgende vraag:

- Mist u na het lezen van deze achtergrondinformatie thema's, belangen of invalshoeken?
- Zo ja, kunt u deze toelichten?

U kunt van 3 april 2013 tot en met 1 mei 2013 reageren op het voornemen via het digitale zienswijzeformulier op www.centrumpp.nl. U kunt uw reactie ook per post sturen aan:

Centrum Publiekparticipatie, o.v.v. Windenergie op Zee
Postbus 30316
2500 GH Den Haag

Meer over de procedur stappen van het milieuonderzoek en de Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee leest u in hoofdstuk 3.

1.5 Wat regelt de Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee?

De Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee is een tussentijdse gedeeltelijke herziening van het Nationaal Waterplan en regelt de volgende zaken:

- Legt de gebieden Voor de Hollandse Kust en Ten Noorden van de Waddeneilanden vast, waarbinnen ruimte is voor windenergie. Onder windenergie wordt verstaan windparken met een minimale omvang van 100 MW.
- Geeft aan onder welke ruimtelijke randvoorwaarden de ontwikkeling van windenergie in deze gebieden in beginsel mogelijk is.

1.6 Wat regelt de Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee niet?

In de Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee gaat het nadrukkelijk niet om het bepalen van de precieze locatie en de opstelling van toekomstige windparken in de aangewezen gebieden. Dat komt pas aan de orde op het moment dat kavels worden uitgegeven voor de bouw van nieuwe windparken door private partijen.

1.7 Wat ging vooraf?

Nederland heeft tot nu toe twee windparken die in bedrijf zijn: het Offshore Windpark Egmond aan Zee (OWEZ) voor de kust van Egmond aan Zee met een vermogen van 100 MW en het windpark Prinses Amalia voor de kust van IJmuiden met 120 MW. Deze windparken worden ook wel de 'ronde-1-parken' genoemd.

In ronde 2 konden private partijen zelf een plek op de Noordzee uitkiezen om een vergunning aan te vragen. De bouw van windparken was overal toegestaan, behalve in de 12-mijlszone, scheepvaartroutes en enkele andere gebieden. In ronde 2 zijn in 2009 twaalf vergunningen verleend voor de bouw van windparken. Voor drie ervan is subsidie verleend. Dat zijn windpark Q10 (Eneco Luchterduinen) voor de Hollandse Kust en de parken Buitengaats en Zee-energie ten noorden van de Waddeneilanden. De vergunninghouders van de overige negen vergunningen krijgen tot 2020 de tijd om in de vergunde ruimte een windpark te realiseren.

In het Nationaal Waterplan is voor ronde 3 een andere aanpak gekozen: er worden gebieden aangewezen waarbinnen windparken mogen worden gebouwd. Daarbuiten zijn geen nieuwe windparken toegestaan. De zoekopdracht voor de gebieden Hollandse Kust en Ten Noorden van de Waddeneilanden omvatte oorspronkelijk ook een aanpassing van de scheepvaartroutes en het vinden van ruimte voor een nieuw ankergebied. Deze opdracht is na de val van het kabinet in 2010 stil gelegd, omdat er geen oplossing werd gevonden die voor alle betrokkenen acceptabel was. Inmiddels is die oplossing voor de scheepvaartroutes er wel. Dit maakt het mogelijk om nu de aanwijzing van nieuwe windgebieden weer op te pakken en de zoekopdracht af te ronden. De aanpassing van de scheepvaartroutes is in november 2012 door de Internationale Maritieme Organisatie (IMO) goedgekeurd en treedt per augustus 2013 in werking.

1.8 Relatie met andere initiatieven

Wind op land

Ook op het land streeft de Rijksoverheid naar concentratie van windenergie in een beperkt aantal daarvoor geschikte gebieden. Voor de Rijkstructuurvisie Windenergie op Land wordt inmiddels gewerkt aan de ontwerp-Rijkstructuurvisie. Meer over Windenergie op Land leest u op de website van de Rijksoverheid: www.rijksoverheid.nl.

Ronde 2 vergunningen op zee

Voor de ronde 2 vergunningen lopen nog enkele procedures:

- Voor de vergunningen van de te bouwen parken Q10 (Eneco Luchterduinen) en Buitengaats en Zee-energie hebben de betreffende vergunninghouders een wijzigingsvergunning aangevraagd omdat er o.a. turbines worden gebruikt die anders zijn dan de turbines in de vergunningen. De locatie verandert niet.
- Om een goede oplossing voor de scheepvaart te vinden, moet één van de vergunningen (Scheveningen Buiten genaamd) komen te vervallen. De vergunninghouder krijgt nu de mogelijkheid om op een andere plek compenserende ruimte aan te vragen en zal naar verwachting in het voorjaar van 2013 een aanvraag indienen voor het windpark Q4 West.
- Daarnaast zal mogelijk nog een vergunning worden verleend voor het gebied Helmveld. De oorspronkelijke vergunning Helmveld is in 2009 afgewezen. Een subsidiaire (onderliggende) aanvraag voor dit gebied is nog in procedure.

In afwachting van nieuw beleid voor de 3e ronde, kunnen er geen nieuwe vergunningen voor ronde 2 worden aangevraagd en is een moratorium van kracht.

Voor meer informatie: www.noordzeeloket.nl.

Haalbaarheidsstudie windenergiegebieden binnen de 12-mijlszone

Parallel aan de onderzoeken voor de Rijkstructuurvisie Windenergie op Zee, wordt een haalbaarheidsstudie gedaan naar de mogelijkheden voor het vinden van ruimte voor windenergie binnen de 12-mijlszone. De resultaten van deze haalbaarheidsstudie worden rond de zomer van 2013 verwacht.

2. Milieuonderzoek (planMER)

2.1 Wettelijke plicht om milieueffecten in kaart te brengen

Om een definitieve keuze te kunnen maken voor de meest geschikte gebieden voor windenergie wordt informatie verzameld. Een aantal van deze onderzoeken is wettelijk verplicht. Dit is het geval voor het onderzoek naar de gevolgen voor het milieu, de zogenaamde milieueffectrapportage ofwel planMER, en het onderzoek naar effecten op de beschermde natuur, de zogenaamde 'Passende beoordeling'.

2.2 Doel planMER

Het milieuonderzoek (planMER) heeft tot doel om inzicht te geven in de mogelijke gevolgen van de Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee voor het milieu en de natuur. Het gaat hierbij zowel om de positieve als negatieve gevolgen. Met deze informatie draagt het planMER bij aan de afweging welke gebieden, onder welke randvoorwaarden en met welke begrenzing opgenomen worden in de Rijksstructuurvisie. Binnen die gebieden is de ontwikkeling van windenergie (vanuit milieu, natuur en landschap) in beginsel op een verantwoorde manier te realiseren.

2.3 Risicoanalyse scheepvaart

Naast de planMER en de Passende beoordeling wordt ook een scheepvaartrisicoanalyse uitgevoerd. Daarbij wordt op basis van een speciaal model (het SAMSON-model) een inschatting gemaakt wat de kansen zijn op verschillende soorten ongevallen op zee en wat de consequenties ervan zijn.

2.4 Te onderzoeken gebieden

In het Nationaal Waterplan zijn twee zoekgebieden aangewezen waarbinnen ruimte voor windenergieparken moet worden gevonden. Er wordt voor ieder gebied een afzonderlijke planMER en Passende beoordeling opgesteld.

2.4.1 Zoekgebied 'Voor de Hollandse Kust' (HK)

Voor de Noord- en Zuid-Hollandse kust, tussen Hoek van Holland en Texel wordt buiten de 12-mijlszone 500 km² ruimte gezocht voor 3.000 MW windenergie. Aansluitpunten voor de elektriciteitskabels van de windparken op het land zijn denkbaar bij IJmuiden, op de Maasvlakte of ten westen van Alkmaar (aansluitpunt Oterleek).

Uitgangspunt voor het aanwijzen van ruimte voor de Hollandse Kust vormt de kaart met de aangepaste scheepvaartroutes.

Als veiligheidsmarge wordt in principe een afstand van 2 NM (nautische mijl) ten opzichte van scheepvaartroutes aangehouden waarbinnen geen windparken gebouwd mogen worden. De partijen die betrokken waren bij de aanpassing van de scheepvaartroutes hebben afgesproken om gezamenlijk uit te zoeken welke criteria een rol spelen bij de afweging om van de 2 NM af te kunnen wijken. Soms kan het namelijk wel mogelijk zijn om binnen die marge te bouwen. Een minimale afstand van 500 meter is echter altijd vereist. Afhankelijk van de uitkomsten van de werkgroep 'Veilige Afstanden' die zich met deze vraag bezig houdt, zal in de Rijksstructuurvisie of op projectniveau bepaald moeten worden waar maatwerk mogelijk is als het gaat om veilige afstanden.

Voor mijnbouwplatforms geldt dat een cirkel van 5 NM nodig is als het platform 24 uur per dag onder alle weersomstandigheden bereikbaar moet zijn voor helikopters. Afhankelijk van o.a. de situering van het platform ten opzichte van de aanvliegroute en het type platform kan het in sommige gevallen acceptabel zijn af te wijken van de 5 NM. Ook is er wellicht maatwerk mogelijk in de tijd: sommige olie- of gasvelden zullen op een bepaald moment uitgeput raken en niet meer nodig zijn. Dan komt de ruimte weer vrij voor windparken. Te zijner tijd zal moeten blijken waar maatwerk in ruimte of tijd mogelijk is.

Als er gekeken wordt naar maatwerk binnen de veiligheidszones van 2 en 5 NM, dan zijn er twee varianten mogelijk, die beiden worden onderzocht:

1. De variant maximale oppervlakte windgebied Hollandse Kust: er wordt een afstand van 500 meter aangehouden ten opzichte van de scheepvaartroutes. Daarnaast wordt ervan uitgegaan dat in de zone van 5 NM rond mijnbouwplatforms maatwerk mogelijk is in tijd en ruimte. Uitgaande van deze aannames zou de totaal geschatte capaciteit uitkomen op ruim 11.000 MW.
2. De variant minimale oppervlakte windgebied Hollandse Kust: er wordt een afstand van 2 NM aangehouden ten opzicht van de scheepvaartroutes en een afstand van 5 NM rondom de mijnbouwplatforms. Deze variant geeft de ruimte weer die in elk geval voor windenergie benut kan worden. Dat zou dan uitkomen op 2.900 MW.

Op deze manier wordt een 'bandbreedte' onderzocht waarbinnen maatwerk mogelijk is.

Van de twaalf ronde 2 vergunningen liggen er zes in het gebied Hollandse kust. Ook één van de bestaande parken, het windpark Amalia, ligt in dit gebied. Deze tellen allemaal mee bij het zoeken naar 3.000 MW.

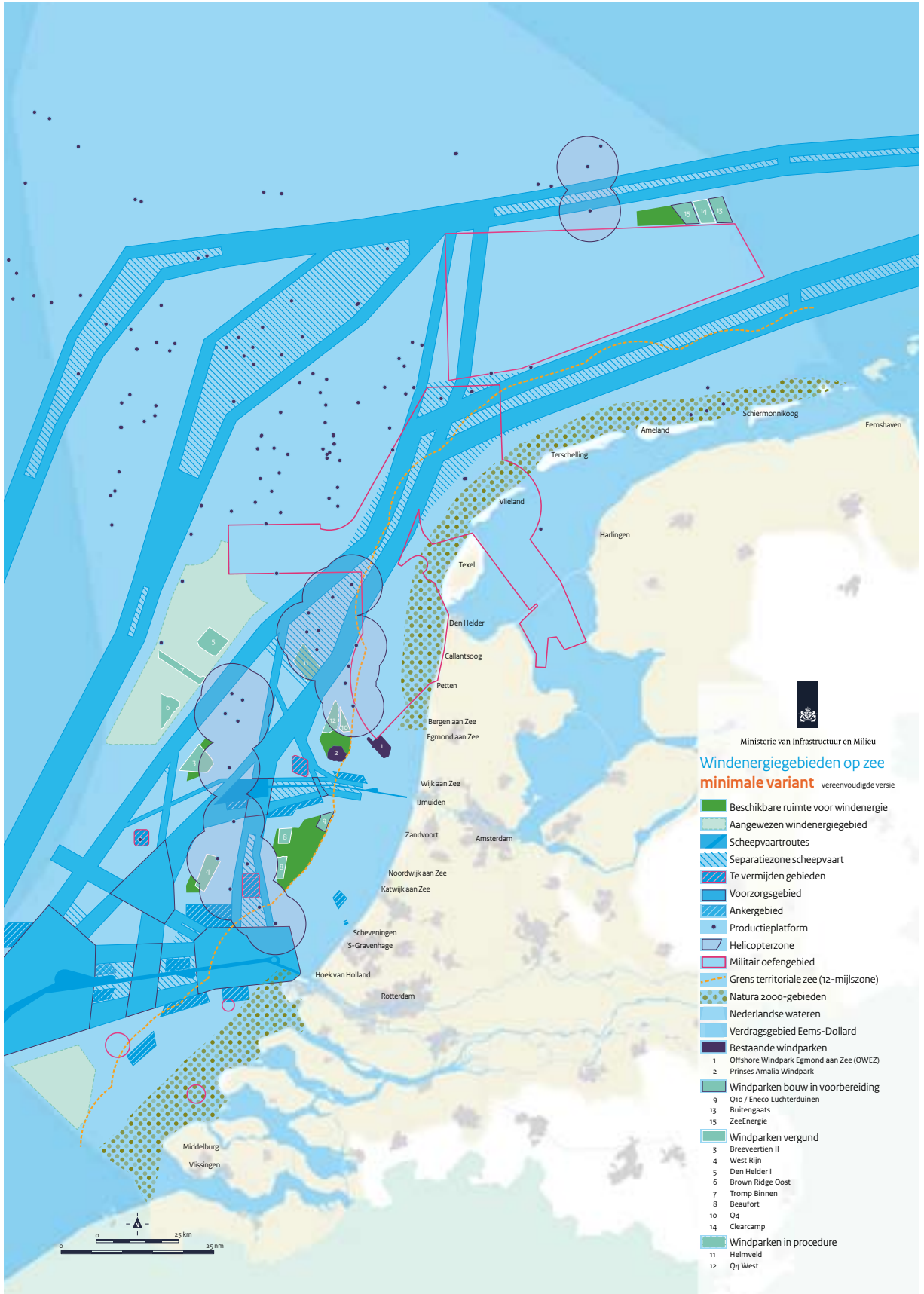
2.4.2 Zoekgebied 'Ten Noorden van de Waddeneilanden' (TNW)

Ten noorden van de kust van Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog wordt op een afstand van 34 mijl (ongeveer 60 km) ruimte gezocht voor minimaal 1.000 MW windenergie. Hier ligt het voor de hand het aansluitpunt van de elektriciteitskabels van de windparken op het land bij de Eemshaven te maken.

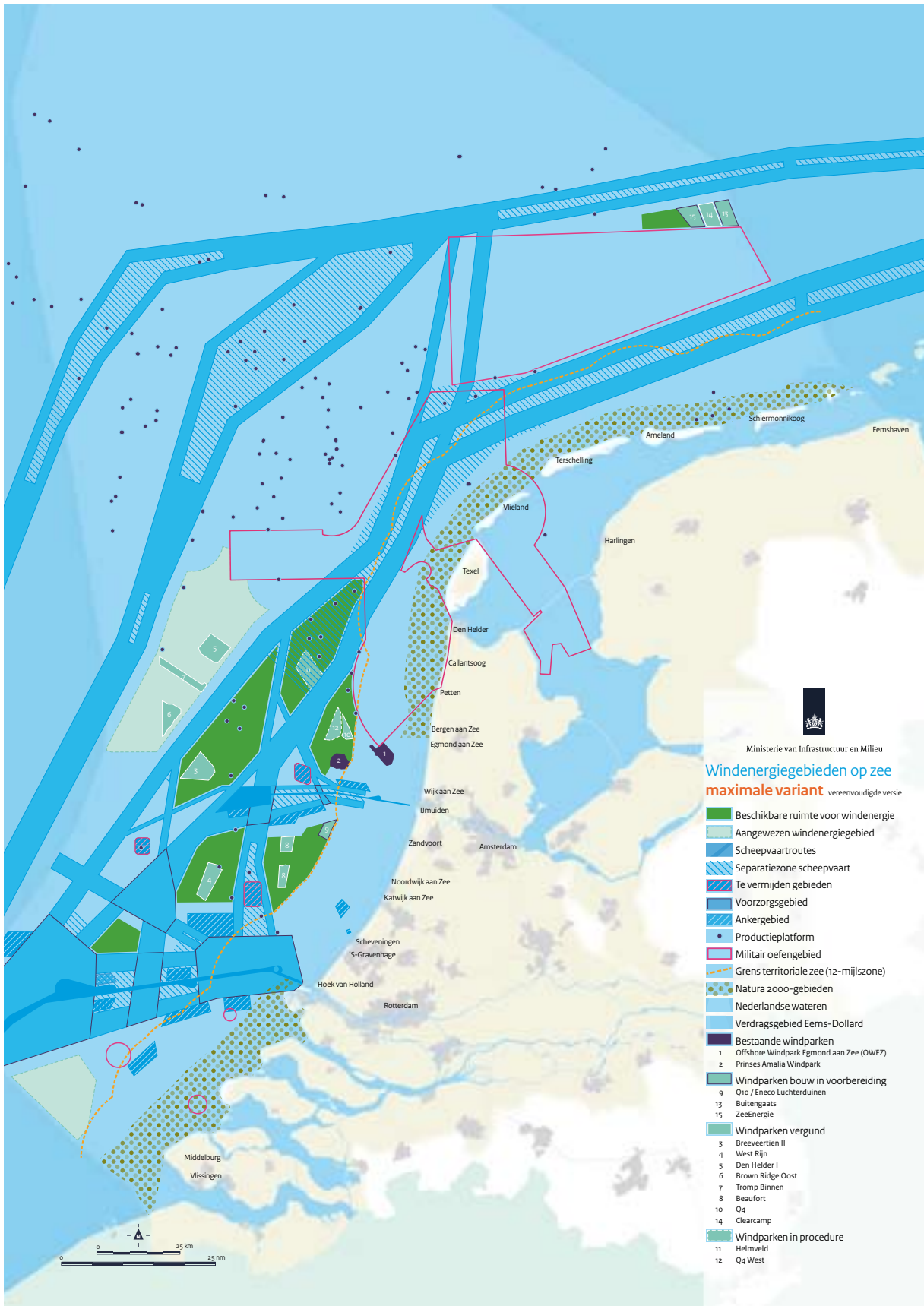
Voor het zoekgebied Ten Noorden van de Waddeneilanden is in 2009 al overeenstemming bereikt over de locatie van de windenergiegebieden. Uit eerder onderzoek is gebleken dat het mogelijk is om 1.265 MW te realiseren. Dat is inclusief de opbrengst van de drie vergunningen die in ronde 2 al zijn verleend.

Het gebied wordt aan de noordzijde begrensd door een scheepvaartroute, aan de oostzijde door de grens met Duitsland en aan de zuidzijde door een defensie-oefengebied. De westelijke begrenzing wordt bepaald door de doelstelling om ruimte voor 1.000 MW te vinden, uitgaande van 6 MW/km².

Windenergiegebieden op zee (minimale variant)

Windenergiegebieden op zee (maximale variant)

2.5 Werkwijze milieuonderzoek

Om relevante informatie te verzamelen over de milieueffecten van windenergie in de onderzoeksgebieden, wordt in het milieuonderzoek voor de Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee op verschillende manieren naar de gebieden gekeken en achtereenvolgens de milieugevolgen in kaart gebracht.

Voor het Nationaal Waterplan is al een planMER en een Passende beoordeling opgesteld. De resultaten daarvan worden als uitgangspunt gebruikt voor de planMER en de Passende beoordeling die voor de Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee wordt opgesteld.

2.5.1 Welke milieugevolgen worden onderzocht?

Bij de beoordeling van de milieueffecten van het aanwijzen van de windenergiegebieden kijkt het Rijk naar de thema's zoals opgenomen in onderstaande tabel. Daarbij wordt het uitgangspunt van People, Planet, Profit gehanteerd. Een ontwikkeling is duurzaam als het op alle drie de aspecten (de 3 P's) evenwichtig scoort.

Beoordelingskader

Thema's	Beoordelingscriteria	Aspecten in de beoordeling
People		
Landschap	Invloed op landschappelijke waarden	Zichtbaarheid vanaf de kust
Recreatie	Invloed op recreatie	Toegankelijkheid recreatieve vaarroutes Effect op kusttoerisme
Archeologie	Invloed op archeologische waarden	Archeologische waarden, bodemschatten, scheepswrakken, verzonken landschappen
Planet		
Bodem en water	Invloed op natuurlijke processen	Stroming, sedimenttransport, sedimentatie
	Invloed op de waterkwaliteit	Emissies door uitloging/slijtage
	Invloed op de zeebodem	Integriteit van de zeebodem
Natuur	Invloed op gebieden (Natura2000)	Effect op habitattypen
	Invloed op beschermde soorten en het mariene milieu	Effect op soorten Effect als gevolg van geluidproductie aanleg en operationeel geluid, elektrische en elektromagnetische velden, de kans op aanvaring en verlies van leefgebied
Klimaat	Invloed op klimaatverandering	Bijdrage aan CO ₂ -reductie

>>

Thema's	Beoordelingscriteria	Aspecten in de beoordeling
Profit		
Gebruiks- functies	Invloed op ruimtegebruik door defensie (luchtmacht, marine)	Oefenterreinen op en boven zee
	Invloed op mijnbouw	1. Helikopterbereikbaarheid 2. Exploitatie van in de ondergrond aanwezige velden 3. Relatie nieuwe mijnbouwondernemingen tot bouw van windparken
	Invloed op scheepvaart	Verkeersveiligheid routegebonden scheepvaart (transport) en niet- routegebonden scheepvaart (visserij, recreatievaart, zandwinning- en suppletievaart, werkvaart)
	Invloed op visserij	Beschikbaar areaal visgronden en mogelijke effecten op omvaren
	Invloed op delfstoffenwinning	Beschikbare ruimte voor zand-, grind en schelpenwinning
Economie	Invloed op productiviteit en innovatie	Versterking thuismarkt schone technologie, toename werkgelegenheid
Kust- veiligheid	Invloed van omvangrijke windparken op golfklimaat in de omgeving	Opvangen van windenergie met windparken zal leiden tot afname van de totale windenergie en daarmee tot golfenergie en kusterosie

2.5.2 Hoe wordt getoetst en vergeleken?

In het planMER en de Passende beoordeling staan de effecten van windenergie op een veilig en doelmatig gebruik van de Noordzee centraal. Het gaat dan onder andere om effecten op de scheepvaartveiligheid, luchtvaartveiligheid, mijnbouwactiviteiten en natuur en milieu.

Tijdens de eerdere zoekopdracht, die in 2010 is stilgelegd, is al een planMER en Passende beoordeling opgesteld voor de gebieden Hollandse Kust en Ten Noorden van de Waddeneilanden. Deze is toen niet gepubliceerd. De informatie wordt zoveel mogelijk gebruikt voor de nieuwe planMER en Passende beoordeling. Waar nodig zal een actualisatie plaatsvinden.

Om de effecten te kunnen beoordelen is een referentiesituatie nodig waarmee een vergelijking kan worden gemaakt. Als referentie geldt de situatie in 2015 en 2021 als de gebieden niet zouden worden aangewezen. Dat heet de autonome ontwikkeling.

Het planMER geeft een beoordeling van de effecten op basis van een kwalitatieve en – waar mogelijk – kwantitatieve beschrijving van effecten. Voorbeelden van kwantitatieve beoordelingen zijn het areaal visgronden dat niet meer gebruikt kan worden of berekeningen over de veiligheidsrisico's van de nieuwe scheepvaartroutes. Daarnaast wordt voor de kwalitatieve beoordeling gebruik gemaakt van 'expert-judgement'.

Daarvoor wordt een waarderingsstelsel met plussen en minnen gebruikt:

- een sterke negatieve invloed
- een negatieve invloed
- o geen of nagenoeg geen invloed
- + een positieve invloed
- ++ een sterk positieve invloed

2.6 Onderzoek naar effecten op Natura2000-gebieden

Omdat niet uit te sluiten is dat de aanleg en exploitatie van windparken significante gevolgen kunnen hebben voor de beschermde natuurwaarden van Natura2000-gebieden op zee en voor de kust, moet extra onderzoek worden gedaan waarin de effecten op natuur in kaart worden gebracht.

Natura2000-gebieden zijn natuurgebieden die een speciale bescherming genieten. Het onderzoek naar de invloed van de plannen rondom Windenergie op Zee op Natura2000-gebieden wordt een 'Passende beoordeling (PB) genoemd. In de Passende beoordeling wordt aandacht besteed aan de effecten op de soorten en leefgebieden die in de Natura2000 gebieden worden beschermd. Concreet gaat het om directe en indirecte effecten die de aanleg en exploitatie van windparken hebben op zeezoogdieren en vogels met een instandhoudingsdoel in de betrokken Natura2000-gebieden. Verder moeten ook de mogelijke effecten van windturbines op het onderwaterleven nader worden onderzocht. Dit omvat effecten op zeezoogdieren, vissen en organismen die op de zeebodem leven (benthos). Daarbij wordt specifiek aandacht besteed aan de in het gebied voorkomende zeezoogdieren en de mate waarin die dieren gebruik maken van het gebied. Bekende migratierouten en foerageergebieden krijgen daarbij de aandacht. Ook wordt ingegaan op in het gebied voorkomende vis- en bodemfaunapopulaties en, indien relevant, het gebruik van het gebied als paaigebied en/of kinderkamer.

Bij de effectbepaling wordt ook rekening gehouden met cumulatie met andere plannen en projecten die mogelijk negatieve effecten op Natura2000-gebieden hebben.

3. Procedurestappen milieuonderzoek en Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee

Hieronder zijn beknopt de procedurestappen van het milieuonderzoek (planMER-procedure) als onderdeel van het proces van de totstandkoming van de Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee beschreven, waarbij is aangegeven wanneer het publiek en andere partijen in de gelegenheid worden gesteld hun mening te geven.

3.1 Procedurestappen planMER

1. Kennisgeving

Het voornemen om een Rijksstructuurvisie op te stellen en de planMER-procedure te doorlopen wordt openbaar aangekondigd. Deze kennisgeving wordt gedaan door het bevoegd gezag, in dit geval de minister van Infrastructuur en Milieu (IenM), samen met de minister van EZ. De openbare kennisgeving voor de Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee is in de Staatscourant, de Volkskrant en diverse regionale kranten gepubliceerd. De publicatie geeft aan hoe belanghebbenden worden betrokken en wanneer zienswijzen kunnen worden ingediend op het voornemen om een Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee op te stellen. De kennisgeving van het voornemen voor de Rijksstructuurvisie en het opstellen van een milieurapport is de formele start van het onderzoek naar de milieueffecten die als onderbouwing van de Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee plaatsvindt.

De overheden van de ons omringende landen (Engeland, België, Denemarken en Duitsland) zullen door middel van een brief op de hoogte worden gesteld van het voornemen om een Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee op te stellen.

2. Raadpleging, zienswijzen en advies op reikwijdte en detailniveau

Het ministerie van IenM raadpleegt de betrokken bestuursorganen (de kustprovincies Zeeland, Noord-Holland, Zuid-Holland, Friesland en Groningen en alle relevante kustgemeenten) over de reikwijdte en het detailniveau van het milieuonderzoek.

Ook wordt de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in een vroeg stadium bij de Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee betrokken. Dit gebeurt door (vrijwillig) advies te vragen over de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Het betrekken van de Commissie voor de m.e.r. is in deze fase van de procedure niet verplicht.

Maatschappelijke organisaties en marktpartijen worden via het Overlegorgaan Infrastructuur en Milieu (OIM) betrokken. Ook vraagt het ministerie het publiek aan de hand van een aantal concrete vragen te reageren op het voornemen. Voor burgers en andere geïnteresseerden wordt op twee plaatsen een informatieavond gehouden: in Noordwijkerhout en in Egmond aan Zee. Nadat burgers en de geraadpleegde partijen de mogelijkheid hebben gekregen om hun reactie te geven, geeft het ministerie van IenM in een Nota van Antwoord aan op welke wijze deze reacties worden betrokken in het planMER en bij het opstellen van de Rijksstructuurvisie. Dit vormt samen met de Notitie Reikwijdte en Detailniveau het kader voor het op te stellen planMER.

3. Ter inzage legging ontwerp-Rijksstructuurvisie en Milieurapport (planMER)

Na de opstellen van het planMER inclusief Passende beoordeling, geeft het bevoegd gezag kennis van het planMER en legt dit document ter inzage. Tegelijkertijd wordt ook de ontwerp-Rijksstructuurvisie ter inzage gelegd. Dan hebben burgers, maatschappelijke partijen en andere overheden gedurende zes weken opnieuw de gelegenheid om hun reactie te geven. De terinzagelegging van de ontwerp-Rijksstructuurvisie en het planMER is nu voorzien in het najaar van 2013. Het planMER vormt één van de bouwstenen voor de ontwerp-Rijksstructuurvisie.

In de zienswijzenperiode brengt ook de Commissie voor de m.e.r. advies uit over het planMER. Vervolgens neemt het bevoegd gezag een definitief besluit. Daarbij geeft de minister aan hoe rekening is gehouden met de in het planMER beschreven milieugevolgen, wat is overwogen over de in het planMER beschreven varianten, over de zienswijzen en over het advies van de Commissie voor de m.e.r. Verder wordt vastgesteld hoe en wanneer er geëvalueerd wordt. Daarna wordt het besluit bekendgemaakt.

Achtergrondinformatie voornemen Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee

Informatie over het voornemen vindt u op de website van het Centrum Publiekparticipatie. Informatie over windenergie op zee vindt u op www.rijksoverheid.nl. Op het Noordzeeloket vindt u ook informatie over de lopende vergunningenprocedures.

Colofon

Dit is een uitgave van het

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Tekst

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Kaarten

Mijs Cartografie en Vormgeving

Vormgeving

VormVijf, Den Haag

April 2013

Dit is een uitgave van het

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Postbus 20901 | 2500 EX Den Haag
www.rijksoverheid.nl/ienm

April 2013